

V SPOMIN PROFESORICI SNEGULKI DETONI

Januarja letos je v Domu starejših občanov na Bokalcah v svojem 95. letu umrla prof. dr. Snegulka Detoni. Rodila se je 22. maja 1921. leta v Ljubljani. Svojo mladost je preživela v Begunjah na Notranjskem. Del mladosti je preživela v rojstni vasi, nato se je preselila v Ljubljano, kjer je doštudirala in diplomirala na Tehniški fakulteti. Prvo službo je nastopila na Bakteriološkem inštitutu Medicinske fakultete. Na povabilo prof. dr. Antona Peterlina se je leta 1946 zaposlila na Oddelku za fiziko Tehniške fakultete. Kot edina asistentka za predmet Fizika na Univerzi v Ljubljani je vodila vaje iz fizike za vse slušatelje Tehniške visoke šole (elektrotehniko, strojnike, rudarje, metalurge, gradbenike, geodete; okoli 250 slušateljev na semester) in za slušatelje Prirodoslovno matematične fakultete (fizike, matematike, kemike, geologe, meteorologe; okoli 80 slušateljev). Ker je potekala pod njenim vodstvom večina pismenih izpitov iz fizike, je zbrala izpitne naloge in jih opremila z rešitvami, tako da so izšle leta 1960 v knjigi »Naloge iz fizike« (S. Detoni, R. Korbar (risbe), T. Skubic, (107 strani)). Knjiga je doživela potem še štiri izdaje v letih 1965, 1970, 1974 in 1977, v katerih je dodala posebne naloge z izbirnimi odgovori. Pomagala pa je tudi pri eksperimentalnem delu predavanj iz fizike. Leta 1954 se je zaposlila na Katedri za strukturno kemijo, kjer je pod mentorstvom prof. dr. Dušana Hadžija leta 1956 zagovarjala doktorsko disertacijo z naslovom *Struktura sulfinskih kislin*. Sodelovala je v organizacijskem odboru mednarodnega simpozija o vodikovi vezi, ki je bil v Ljubljani v juniju leta 1957. Simpozija se je udeležil tudi prof. dr. Linus C. Pauling, dvakratni Nobelov nagrajenec, ki ji je ponudil enoletno štipendijo za delo na svojem oddelku na kalifornijski univerzi Caltech v Passadeni, vendar štipendije ni izkoristila, saj ni dobila jugoslovanske vize za odhod v Ameriko. Odpotovala pa je na Dansko, kjer je dobila 8-mesečno štipendijo danske vlade leta 1958. Delala je na univerzi v Köbenhavnu pri prof. dr. Borge Baku na področju mikrovalovne in infrardeče spektroskopije.

Kot asistentka, strokovna in znanstvena sodelavka je vodila vaje iz infrardeče in ultravijolične spektroskopije in iz teoretskih osnov organske kemije. Leta 1960 je za eno leto prevzela predavanja prof. dr. Dušana Hadžija, ki

je bil na študiju v Ameriki. Od leta 1963 dalje pa je predavala osnove kemije visokomolekularnih spojin za 4. letnik študijske smeri Organska kemija. Od leta 1976 je imela na podiplomskem študiju kemijsko tehnološke smeri predavanja o infrardeči in ramanski spektroskopiji in rentgenski analizi polimerov.

Posebej se je posvetila študiju vodikove vezi. Raziskovala je vodikove vezi z vibracijsko spektroskopijo in s pripravo ustreznih spojin in kristalov. Raziskovala je tudi infrardeče in ramanske spektre organskih molekul z vezmi S-O, Se-O, P-O in C-N in organske kisline z močnimi in šibkimi vezmi O-H.

Sodelovala je tudi pri eksperimentalnem delu s feroelektriki v skupini prof. dr. Roberta Blinca na Institutu Jožef Stefan. Leta 1961 je s prof. dr. Robertom Blincem in sodelavci prejela Kidričevo nagrado za raziskave feroelektrikov z vodikovimi vezmi.

Z referati o vodikovi vezi je sodelovala na štirih mednarodnih simpozijih in kongresih. Samostojno, s prof. dr. Dušanom Hadžijem in s prof. dr. Robertom Blincem ter sodelavci je objavila 53 znanstvenih člankov.

Leta 1980 je bila upokojena, vendar je bila še naprej povezana z znanstvom. Z veseljem je sodelovala pri pripravi razstave Slovenke v fiziki in pri pisanju knjige »Fizika, moj poklic«. Udeležila se je odprtja razstave Slovenke v fiziki na Institutu Jožef Stefan, na Kemijskem inštitutu v Ljubljani in v njeni rojstni občini Cerknici. Med znanstvenicami ima pomembno mesto, saj je bila prva znanstvenica in profesorica na univerzi na področju fizike v Sloveniji.

Med sodelavci na Katedri za strukturno kemijo Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani in na Oddelku za strukturno kemijo Kemijskega inštituta je bila Snegulka Detoni zelo priljubljena. Veselje jo je bilo srečati in se pogovoriti z njo. Bila je prijetna sogovornica in če se je izkazalo, da je lahko ponudila pomoč, je bila to vedno pripravljena storiti. Tudi v svoji rojstni vasi, v Begunjah, je vzdrževala prijateljske stike s sovaščani. Kot ozaveščena naravovarstvenica se je zavzemala za okolju prijazne rešitve pri ohranjanju habitatov na področju presihajočega Cerkniškega jezera.

Snegulka je bila v pravem pomenu besede dama: nikoli nestrpnna, vedno prijazna, nikoli ni pokazala, če jo je kdo – nehote ali hote – prizadel. Bolečino je ohranila zase, za druge je našla prijazne besede in topel nasmeh. Ni se pritoževala, vedno je pomagala, tudi v času, ko so ji pojemale življenjske moči.

Ohranili jo bomo v lepem spominu.

Marija Ipavec, Norma Mankoč Borštnik, Branko Borštnik, Helena Janžekovič, Maksimilijan Turšič, Veronika Igljč Kralj in Maja Remškar v imenu Neformalne zveze slovenskih fizičark